

EUROPOS KOMISIJA

VIDAUS RINKOS, PRAMONĖS, VERSLUMO IR MVJ GENERALINIS DIREKTORATAS
MIGRACIJOS IR VIDAUS REIKALŲ GENERALINIS DIREKTORATAS

Briuselis, 2020 m. rugpjūčio 24 d.
REV2. Ši pranešimo redakcija pakeičia
2019 m. lapkričio 22 d. pranešimą
(„Civilinės paskirties sprogmenys“,
REV1).

PRANEŠIMAS SUINTERESUOTIESIEMS SUBJEKTAMS

JUNGTINĖS KARALYSTĖS IŠSTOJIMAS IR CIVILINĖS PASKIRTIES SPROGMENŲ IR SPROGSTAMŲJŲ MEDŽIAGŲ PIRMTAKŲ SRITIES ES TAISYKLĖS

2020 m. vasario 1 d. Jungtinė Karalystė išstojo iš Europos Sąjungos ir tapo trečiąja šalimi¹. Susitarime dėl išstojimo² nustatytas pereinamasis laikotarpis, kuris baigiasi 2020 m. gruodžio 31 d. Iki tos dienos Jungtinei Karalystei ir jos teritorijoje taikoma visa ES teisė³.

Pereinamuoju laikotarpiu ES ir Jungtinė Karalystė derės dėl susitarimo dėl naujos partnerystės, kuriuo visų pirma numatoma laisvosios prekybos erdvė. Tačiau neaišku, ar pereinamojo laikotarpio pasibaigimo momentu toks susitarimas bus sudarytas ir įsigalios. Bet kuriuo atveju tokiu susitarimu būtų sukurti santykiai, kurie, kiek tai susiję su patekimo į rinką sąlygomis, labai skirtųsi nuo Jungtinės Karalystės dalyvavimo vidaus rinkoje⁴, ES muitų sąjungoje ir PVM bei akcizų srityje.

Todėl visiems suinteresuotiesiems subjektams, ypač ekonominės veiklos vykdytojams, primenama apie teisinę padėtį, kuri susiklostys pasibaigus pereinamajam laikotarpiui (A dalis). Šiame pranešime taip pat paaiškinamos tam tikros atitinkamos Susitarimo dėl išstojimo nuostatos dėl atsiskyrimo (B dalis) ir taisyklės, Šiaurės Airijoje taikytinos pasibaigus pereinamajam laikotarpiui (C dalis).

Rekomendacijos suinteresuotiesiems subjektams

Siekiant atsižvelgti į šiame pranešime nurodytas pasekmes, suinteresuotiesiems subjektams visų pirma rekomenduojama:

- ¹ Trečioji šalis – tai šalis, kuri nėra ES valstybė narė.
- ² Susitarimas dėl Jungtinės Didžiosios Britanijos ir Šiaurės Airijos Karalystės išstojimo iš Europos Sąjungos ir Europos atominės energijos bendrijos (OL L 29, 2020 1 31, p. 7) (toliau – Susitarimas dėl išstojimo).
- ³ Išskyrus tam tikras Susitarimo dėl išstojimo 127 straipsnyje nustatytas išimtis, kurių nė viena nėra aktuali šiam pranešimui.
- ⁴ Visų pirma, laisvosios prekybos susitarime nenumatomos tokios vidaus rinkos (prekių ir paslaugų srities) sampratos, kaip abipusis pripažinimas, kilmės šalies principas ir suderinimas. Laisvosios prekybos susitarimu taip pat nepanaikinami muitinės formalumai ir tikrinimas, be kita ko, susiję su prekių kilme ir jų sąnaudomis, taip pat importo ir eksporto draudimai ir apribojimai.

- užtikrinti, kad sertifikavimą atliktų ES notifikuoti įstaiga;
- užtikrinti importuotojo pareigų laikymąsi;
- užtikrinti, kad sprogmenų gabenimas ES būtų patvirtintas krovinio gavėjo valstybės narės kompetentingos institucijos;
- kai reikia, pritaikyti produktų žymėjimą ir ženklumą ir
- užtikrinti sprogstamųjų medžiagų pirmtakų tiekimo rinkai ir naudojimo draudimų ir apribojimų plačiajai visuomenei laikymąsi.

Pastaba

Šiame pranešime neaptariami importo ar eksporto muitinės procedūrų klausimai. Šie aspektai aptariami šiuo metu rengiamuose arba jau paskelbtuose kituose pranešimuose⁵.

Be to, atkreipiamas dėmesys į bendresnio pobūdžio pranešimą dėl draudimų ir apribojimų, įskaitant importo ir (arba) eksporto licencijas.

A. TEISINĖ PADĖTIS, KURI SUSIKLOSTYS PASIBAIGUS PEREINAMAJAM LAIKOTARPIUI

Pasibaigus pereinamajam laikotarpiui Jungtinei Karalystei nebus taikomos civilinės paskirties sprogmenų srities ES taisyklės⁶ ir ES taisyklės dėl sprogstamųjų medžiagų pirmtakų^{7, 8 9}. Tai sukelia visų pirma šias pasekmes:

1. CIVILINĖS PASKIRTIES SPROGMENYS

1.1. Importuotojų pareigos, atitikties vertinimo tvarka ir notifikuotosios įstaigos

ES civilinės paskirties sprogmenų taisyklėms taip pat aktualus *pranešimas suinteresuotosioms šalims „Jungtinės Karalystės išstojimas ir ES pramonės*

⁵ https://ec.europa.eu/info/european-union-and-united-kingdom-forging-new-partnership/future-partnership/preparing-end-transition-period_lt

⁶ 2014 m. vasario 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2014/28/ES dėl valstybių narių įstatymų, susijusių su civiliniam naudojimui skirtų sprogmenų tiekimu rinkai ir priežiūra, nuostatų suderinimo (nauja redakcija) (OL L 96, 2014 3 29, p. 1).

⁷ 2013 m. sausio 15 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 98/2013 dėl prekybos sprogstamųjų medžiagų pirmtakais ir jų naudojimo (OL L 39, 2013 2 9, p. 1).

⁸ Nuo 2021 m. vasario 1 d. bus taikomas Reglamentas (ES) 2019/1148 dėl prekybos sprogstamųjų medžiagų pirmtakais ir jų naudojimo, pakeisiantis Reglamentą (ES) Nr. 98/2013, žr. 2019 m. birželio 20 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) 2019/1148 dėl prekybos sprogstamųjų medžiagų pirmtakais ir jų naudojimo (OL L 186, 2019 7 11, p. 1).

⁹ Dėl šio teisės akto taikymo Šiaurės Airijai žr. šio pranešimo C dalį.

gaminų taisyklės“¹⁰. Tai visų pirma pasakytina apie reikalavimą pasibaigus pereinamajam laikotarpiui turėti ES notifikuotosios įstaigos išduotą sertifikatą ir apie ekonominės veiklos vykdytojų identifikavimą. ES įsisteigęs ekonominės veiklos vykdytojas, gaunantis civilinės paskirties sprogmenis iš Jungtinės Karalystės, kuris iki pereinamojo laikotarpio pabaigos buvo laikomas ES platintoju, taikant Direktyvą 2014/28/ES bus laikomas importuotoju.

1.2. Civilinės paskirties sprogmenų ženklimas

Pagal Komisijos direktyvos 2008/43/EB, nustatančios civiliniam naudojimui skirtų sprogmenų atpažinties ir susekamumo sistemą¹¹, 3 straipsnio 1 dalį, taikomą pagal Direktyvos 2014/28/ES 51 straipsnio 3 dalį, pagaminti arba importuoti sprogmenys turi būti paženklinami unikaliais atpažinties ženklais. Pagal Direktyvos 2008/43/EB 3 straipsnio 5 dalies antrą pastraipą, jei gamybos vieta yra ne ES ir gamintojas yra įsisteigęs ne ES, sprogmenų importuotojas turi paprašyti, kad importo valstybė narė gamybos vietai priskirtų kodą.

Pasibaigus pereinamajam laikotarpiui gamybos vietos, esančios Jungtinėje Karalystėje, bus laikomos esančiomis ne Sąjungos teritorijoje ir turės turėti ES valstybės narės, į kurią importuojami gaminiai, nacionalinės institucijos priskirtą kodą.

Pagal Direktyvos 2008/43/EB 3 straipsnio 2 dalį, jei civilinės paskirties sprogmenys Europos Sąjungoje gaminami eksportui, unikalūs atpažinties žymuo nebūtinai, jeigu importuojanti trečioji šalis reikalauja atpažinties žymens, pagal kurį sprogmenis galima susekti. Ar pasibaigus pereinamajam laikotarpiui ši išimtis bus taikoma civilinės paskirties sprogmenims, pagamintiems ES eksportui į Jungtinę Karalystę, priklausys nuo to, ar pasibaigus pereinamajam laikotarpiui Jungtinė Karalystė taikys nacionalinius atpažinties reikalavimus.

1.3. Civilinės paskirties sprogmenų gabenimas

Pagal Direktyvos 2014/28/ES 11 straipsnio 2 dalį sprogmenims gabenti¹² būtina gauti gavėjo valstybės narės kompetentingos institucijos sutikimą.

Pasibaigus pereinamajam laikotarpiui civilinės paskirties sprogmenų siuntimas iš Jungtinės Karalystės ir per Jungtinę Karalystę nebebus laikomas gabenimu ES viduje. Toks siuntimas bus laikomas atitinkamai importu ir eksportu.

Pasibaigus šiam laikotarpiui sutikimai dėl sprogmenų gabenimo, Jungtinės Karalystės kompetentingos institucijos išduoti pagal Direktyvos 2014/28/ES 11 straipsnio 2 dalį pereinamajam laikotarpiui nesibaigus, nebegalios.

¹⁰ https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/notice_to_stakeholders_industrial_products.pdf

¹¹ OL L 94, 2008 4 5, p. 8.

¹² Pagal Direktyvos 2014/28/ES 2 straipsnio 6 punktą gabenimas yra fizinis sprogmenų gabenimas Sąjungoje.

2. SPROGSTAMŪJŲ MEDŽIAGŲ PIRMTAKAI

2.1. Draudimas importuoti plačiajai visuomenei. Licencijos

Pasibaigus pereinamajam laikotarpiui plačiosios visuomenės nariams bus draudžiama įvežti iš Jungtinės Karalystės tam tikrus sprogstamųjų medžiagų pirmtakus; toks įvežimas bus leidžiamas tik tam tikromis aplinkybėmis, nustatytomis Reglamente (ES) Nr. 98/2013 ir – nuo 2021 m. vasario 1 d. – Reglamente (ES) 2019/1148.

Tuo reglamentu ir toliau draudžiama plačiosios visuomenės nariams įvežti, turėti ar naudoti tam tikrus sprogstamųjų medžiagų pirmtakus. Jei taip nustatyta valstybės narės nacionalinės teisės aktuose, plačiosios visuomenės narys pagal Reglamento (ES) 2019/1148 6 straipsnio 1 dalį gali prašyti išduoti licenciją įsigyti, įvežti, laikyti arba naudoti tam tikrus sprogstamųjų medžiagų pirmtakus. Sprogstamųjų medžiagų pirmtakų, kuriems taikomi šie apribojimai, sąrašas pateiktas to reglamento I priede. Valstybė narė gali pripažinti kitų valstybių narių išduotas licencijas¹³.

Šie apribojimai taikomi tik plačiosios visuomenės nariui, tai yra fiziniam arba juridiniam asmeniui, veikiančiam su prekyba, verslu ar profesija nesusijusiais tikslais. Taigi draudimas importuoti sprogstamųjų medžiagų pirmtakus netaikomas profesionaliems naudotojams ir ekonominės veiklos vykdytojams.

2.2. Ekonominės veiklos vykdytojų ir elektroninių prekyviečių pareigos

Reglamente (ES) Nr. 98/2013 ekonominės veiklos vykdytojams nustatyti keli įpareigojimai, įskaitant pareigą nustatyti įtartinus sprogstamųjų medžiagų pirmtakų sandorius ir apie juos pranešti. Pareiga nustatyti įtartinus sprogstamųjų medžiagų pirmtakų sandorius ir apie juos pranešti išlieka ir pagal Reglamentą (ES) 2019/1148, be to, jame aiškiai nustatyta, kad ji taikoma ir elektroninėms prekyvietėms¹⁴.

Jei Jungtinėje Karalystėje įsisteigę ekonominės veiklos vykdytojai teikia pateikia reglamentuojamų sprogstamųjų medžiagų pirmtakų ES rinkai ir jei elektroninės prekyvietės teikia paslaugas, kuriomis reglamentuojamų sprogstamųjų medžiagų pirmtakų pateikiama ES rinkai, jie taip pat saistomi šių taisyklių. Siekdama sudaryti palankesnes sąlygas įgyvendinti Reglamentą (ES) 2019/1148, Komisija priėmė gaires¹⁵.

¹³ Reglamento (ES) 2019/1148 6 straipsnio 7 dalis.

¹⁴ Reglamento (ES) 2019/1148 9 straipsnio 1 dalis.

¹⁵ Komisijos pranešimas „Reglamento (ES) 2019/1148 dėl prekybos sprogstamųjų medžiagų pirmtakais ir jų naudojimo įgyvendinimo gairės“, C(2020) 3756 (OL C 210, 2020 6 24, p. 63).

B. ATITINKAMOS SUSITARIMO DĖL IŠSTOJIMO NUOSTATOS DĖL ATSISKYRIMO

1. PATEIKTI RINKAI CIVILINĖS PASKIRTIES SPROGMENYS

Susitarimo dėl išstojimo 41 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad esama pagal individualius požymius identifikuojama prekė, kuri iki pereinamojo laikotarpio pabaigos buvo teisėtai pateikta rinkai ES arba Jungtinėje Karalystėje, gali būti toliau tiekama ES arba Jungtinės Karalystės rinkai ir judėti iš vienos rinkos į kitą, kol ji pasiekia galutinį vartotoją.

Ta nuostata besiremiančiam ekonominės veiklos vykdytojui tenka pareiga atitinkamu dokumentu įrodyti, kad prekė buvo pateikta ES arba Jungtinės Karalystės rinkai iki pereinamojo laikotarpio pabaigos¹⁶.

Toje nuostatoje *pateikimas rinkai* – tai pirmas prekės, skirtos platinti, vartoti arba naudoti rinkoje, tiekimas vykdant komercinę veiklą už atlygį ar neatlygintinai¹⁷. *Prekės, skirtos platinti, vartoti arba naudoti, tiekimas* – tai, kad, „pasibaigus gamybos etapui, esama pagal individualius požymius identifikuojama prekė yra dviejų ar daugiau juridinių arba fizinių asmenų rašytinio ar žodinio susitarimo dėl su atitinkama preke susijusios nuosavybės teisės, bet kurios kitos turtinės teisės arba valdymo perleidimo dalykas arba yra juridiniam arba fiziniam asmeniui ar asmenims pateikto pasiūlymo sudaryti tokį susitarimą dalykas“¹⁸.

Pavyzdys. Atskiras unikaliu Jungtinės Karalystės nacionalinės institucijos priskirtu atpažinties žymeniu paženklintas civilinės paskirties sprogmuo, kurį Jungtinėje Karalystėje įsisteigęs gamintojas iki pereinamojo laikotarpio pabaigos parduoda Jungtinėje Karalystėje įsisteigusiam didmenininkui, pasibaigus pereinamajam laikotarpiui vis dar gali būti parduodamas ES ir jo iš naujo ženklinti nereikia.

Kalbant apie vietoje maišomus sprogmenis, gamybos etapo pabaiga yra tik pagaminimo *in situ* momentas. Todėl visus sprogmenis, kurie iki pereinamojo laikotarpio pabaigos dar nėra „pagaminti *in situ*“, turės vėl vertinti ES notifikuoti įstaiga.

2. DAR NEBAIGTAS SPROGSTAMŪJŲ MEDŽIAGŲ PIRMTAKŲ GABENIMAS

Susitarimo dėl išstojimo 47 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad joje nustatytais sąlygomis pereinamojo laikotarpio pasibaigimo momentu dar nebaigtas prekių gabenimas turi būti laikomas gabenimu Sąjungos viduje, kiek tai susiję su ES teisėje nustatytais importo ir eksporto licencijų reikalavimais.

Pavyzdys. Konkreti sprogstamųjų medžiagų pirmtakų siunta, kurios gabenimas tarp ES ir Jungtinės Karalystės pereinamojo laikotarpio pasibaigimo momentu dar nėra baigtas, vis dar gali būti įvežama į ES arba Jungtinę Karalystę, tarytum tai būtų judėjimas tarp dviejų valstybių narių, t. y. tam įvežimo licencijos nereikia.

¹⁶ Susitarimo dėl išstojimo 42 straipsnis.

¹⁷ Susitarimo dėl išstojimo 40 straipsnio a ir b punktai.

¹⁸ Susitarimo dėl išstojimo 40 straipsnio c punktas.

C. TAISYKLĖS, ŠIAURĖS AIRIJOJE TAIKYTINOS PASIBAIGUS PEREINAMAJAM LAIKOTARPIUI

Po pereinamojo laikotarpio pabaigos taikomas Protokolas dėl Airijos ir Šiaurės Airijos¹⁹. Protokolui dėl Airijos ir Šiaurės Airijos turi periodiškai pritarti Šiaurės Airijos Teisėkūros Asamblėja, o pradinis taikymo laikotarpis trunka 4 metus nuo pereinamojo laikotarpio pabaigos²⁰.

Pagal Protokolą dėl Airijos ir Šiaurės Airijos tam tikros ES teisės nuostatos taip pat taikomos Jungtinei Karalystei, kiek tai susiję su Šiaurės Airija, ir jos teritorijoje. Be to, Protokole dėl Airijos ir Šiaurės Airijos ES ir Jungtinė Karalystė susitarė, kad tiek, kiek ES taisyklės taikomos Jungtinei Karalystei, kiek tai susiję su Šiaurės Airija, ir jos teritorijoje, Šiaurės Airija bus laikoma valstybe nare²¹.

Protokole dėl Airijos ir Šiaurės Airijos nustatyta, kad Direktyva 2014/28/ES ir Reglamentas (ES) 2019/1148 taikomas Jungtinei Karalystei, kiek tai susiję su Šiaurės Airija, ir jos teritorijoje²².

Tai reiškia, kad turi būti laikoma, jog šio pranešimo A ir B dalyse nuorodos į ES apima nuorodas ir į Šiaurės Airiją, o nuorodos į Jungtinę Karalystę yra tik nuorodos į Didžiąją Britaniją.

Konkrečiau, tai reiškia, *inter alia*, kad:

- civilinės paskirties sprogmenys, kuriuos pateikia rinkai arba savo reikmėms naudoja Šiaurės Airijos gamintojai, turi atitikti atitinkamas Direktyvos 2014/28/ES nuostatas;
- taikant Direktyvą 2014/28/ES, Reglamentą (ES) Nr. 98/2013 ir Reglamentą (ES) 2019/114, civilinės paskirties sprogmenų ir (arba) sprogstamųjų medžiagų pirmtakų siuntimas į Šiaurės Airiją iš trečiosios šalies arba Didžiosios Britanijos yra importas / įvežimas;
- civilinės paskirties sprogmuo, pagamintas Šiaurės Airijoje eksportui į Didžiąją Britaniją, turi būti ženklinamas unikaliu žymeniu, nebent Didžioji Britanija reikalauja jį pažymėti atpažinties žymeniu, pagal kurį sprogmenį būtų galima atsekti, kaip nurodyta Direktyvos 2008/43/EB 3 straipsnio 2 dalyje;
- taikant Direktyvą 2014/28/ES, importuotojas ir įgaliotasis atstovas gali būti įsisteigę Šiaurės Airijoje;
- tais atvejais, kai pagal Sąjungos teisės nuostatas reikalaujama pateikti unikalų kodą, kuriuo nurodoma valstybė narė, turi būti pateikiama nuoroda „UK(NI)“²³;

¹⁹ Susitarimo dėl išstojimo 185 straipsnis.

²⁰ Protokolo dėl Airijos ir Šiaurės Airijos 18 straipsnis.

²¹ Susitarimo dėl išstojimo 7 straipsnio 1 dalis kartu su Protokolo dėl Airijos ir Šiaurės Airijos 13 straipsnio 1 dalimi.

²² Protokolo dėl Airijos ir Šiaurės Airijos 5 straipsnio 4 dalis ir to protokolo 2 priedo 19 skirsnis.

- ES notifikuotosios įstaigos išduoti atitikties sertifikatai Šiaurės Airijoje galioja;
- Didžiosios Britanijos atitikties vertinimo įstaigos išduoti atitikties sertifikatai Šiaurės Airijoje negalioja.

Tačiau pagal Protokolą dėl Airijos ir Šiaurės Airijos Jungtinei Karalystei, kiek tai susiję su Šiaurės Airija, nenumatyta galimybė:

- dalyvauti Sąjungos sprendimų priėmimo ir formavimo procese²⁴;
- inicijuoti prieštaravimo, apsaugos arba arbitražo procedūras tiek, kiek jos yra susijusios su ES valstybių narių priimtais reglamentais ir standartais arba atliktu vertinimu, registracija, sertifikavimu, patvirtinimu ir autorizacija;²⁵
- remtis kilmės šalies principu arba veiklos, kurią vykdo Jungtinėje Karalystėje įsteigtos institucijos arba įstaigos, abipusio pripažinimo faktu²⁶.

Konkrečiau, paskutinis punktas reiškia, *inter alia*, kad:

- Šiaurės Airijoje esančių notifikuotųjų įstaigų išduoti atitikties sertifikatai galioja tik Šiaurės Airijoje. Šie sertifikatai ir ataskaitos ES negalioja²⁷. Kai civilinės paskirties sprogmenys yra sertifikuoti Šiaurės Airijoje esančios notifikuotosios įstaigos, šalia ženklo „CE“ turi būti pateikta nuoroda „UK(NI)“²⁸. Šis skirtingas ženklavimas leidžia identifikuoti civilinės paskirties sprogmenis, kuriuos galima teisėtai pateikti rinkai Šiaurės Airijoje, bet ne ES;
- licencija, kurią pagal Reglamento (ES) 2019/1148 6 straipsnio 1 dalį išdavė Jungtinė Karalystė, kiek tai susiję su Šiaurės Airija, ES valstybėje narėje nepripažįstama.

ES teisės aktams dėl civilinės paskirties sprogmenų (https://ec.europa.eu/growth/sectors/chemicals/legislation_en#explosives) ir sprogstamųjų medžiagų pirmtakų (https://ec.europa.eu/home-affairs/what-we-do/policies/counter-terrorism/protection/implementation-explosives-precursors-legislation_en) skirtose Komisijos svetainėse pateikiama bendra informacija. Prireikus šie tinklalapiai bus papildyti nauja informacija.

²³ Protokolo dėl Airijos ir Šiaurės Airijos 7 straipsnio 2 dalis. Gali būti, kad dėl techninių apribojimų, paprastai susijusių su duomenų bazėmis, šalies kodą turi sudaryti tik du skaitmenys. Tokiu atveju turėtų būti naudojamas nepriskirtas skaitmenų derinys.

²⁴ Tais atvejais, kai būtina keistis informacija arba konsultuotis tarpusavyje, tai daroma jungtinėje konsultacinėje darbo grupėje, įsteigtoje pagal Protokolo dėl Airijos ir Šiaurės Airijos 15 straipsnį.

²⁵ Protokolo dėl Airijos ir Šiaurės Airijos 7 straipsnio 3 dalies penkta pastraipa.

²⁶ Protokolo dėl Airijos ir Šiaurės Airijos 7 straipsnio 3 dalies pirmą pastraipą.

²⁷ Protokolo dėl Airijos ir Šiaurės Airijos 7 straipsnio 3 dalies ketvirtą pastraipą.

²⁸ Protokolo dėl Airijos ir Šiaurės Airijos 7 straipsnio 3 dalies ketvirtą pastraipą.

Europos Komisija
Vidaus rinkos, pramonės, verslumo ir MVI generalinis direktoratas
Migracijos ir vidaus reikalų generalinis direktoratas